

Yttrande

Datum 2011-01-18

Diarienummer RSK 806-2010

46

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

REGERINGSKANSLIET	
Näringsdepartementet	
Registratören	
Ink	2011 -01- 24
Dnr.	N 2010/6763/TE

**Yttrande över Svensk sjöfarts konkurrensförutsättningar (SOU
2010:73)/Ert dnr N2010/6763/TE**

Västra Götalandsregionen har fått utredningen Svensk sjöfarts konkurrensförutsättningar för yttrande. Remissvaret skall lämnas senast 31 januari 2011.

Västra Götalandsregionens synpunkter i sammandrag

Västra Götalandsregionen delar utredningens bedömning att åtgärder snarast bör vidtas för att motverka utflaggningen av svensk sjöfart.

Svensk sjöfart behövs inte bara för effektiva transporter till och från Sverige utan också för att driva på den globala utvecklingen mot miljöanpassad och säker sjöfart. Västra Götalandsregionen bedömer att Sverige har goda förutsättningar att vara internationella föregångare på detta område. Det förutsätter dock att Sverige har en inhemsk handelsflotta som kännetecknas av miljöanpassning. Västra Götalandsregionen har starkt engagemang i utvecklingsinsatser inom maritim miljöteknik. Exempel på ett sådant projekt är Clean Shipping Index, ett framgångsrikt koncept för kunddriven miljöanpassning inom sjöfarten.

Västra Götaland är ett europeiskt center för sjötransporter och den svenska handelsflottan är ett centralt inslag i detta maritima kluster. Västra Götalandsregionen understryker sambandet mellan en konkurrenskraftig svensk handelsflotta och kompetens inom det maritima klustret som helhet. Personal med bakgrund till sjöss tillför nyckelkompetens till logistik, maritima underleverantörer samt den myndighetsutövning som krävs för uthållig förvaltning av svenska havsområden. Innovationer inom sjöfarten har ofta sitt upphov i samverkan mellan sjöfarten, det svenska maritima klustret och lastägare i svensk exportindustri, som är beroende av effektiva sjötransporter.

Västra Götalandsregionen anser att frågan om tonnageskatt bör aktualiseras igen. Frågan har inte behandlats i utredningen och ligger utanför uppdraget. Men mot bakgrund av att stödet för tonnageskatten har varit omfattande inom både politik och i branschen måste tonnageskatten bedömas inom ramen för ett helhetsperspektiv på konkurrensfrågorna.

Datum 2011-01-18

Diarienummer RSK 806-2010

Västra Götalandsregionen bedömer att förutsättningarna för att starta ett svenskt internationellt register (SIS) bör granskas närmare. I utredningen anser man att ett register strider mot internationella arbetsmarknadsavtal. Mot bakgrund av att Danmark och flertalet av Sveriges konkurrentländer har etablerat internationella register samtidigt som de ingått internationella arbetsrättsavtal bör man studera hur de aktuella länderna hanterar de internationella arbetsrättsfrågorna.

Västra Götalandsregionen anser liksom utredaren att satsningar på fou- och innovationsutveckling är en förutsättning för långsiktig utveckling av svensk konkurrenskraft på sjöfartsområdet. Västra Götalandsregionen har under flera år stött verksamheten i Lighthouse, en gemensam forskningsplattform för Chalmers och Göteborgs universitet med inriktning på sjöfart. Lighthouse har nyligen utvärderats av Vinnova som bedömer att Lighthouse innebär betydande förstärkning av svensk sjöfartsforskning.

Dock sker denna förstärkning från låg nivå och därför välkomnar Västra Götalandsregionen den prioritering av bred och långsiktig forskning och innovationsverksamhet som föreslås i utredningen.

Bedömningar och förslag med anledning av utredningen

Utredningen Svensk sjöfarts konkurrensförutsättningar behandlar frågor som inte enbart är av stor betydelse för Västra Götaland. Svensk industri är helt beroende av effektiv och fungerande sjöfart. 90 procent av godset till och från utlandet fraktas på köl. Svensk kompetens inom sjöfartsnäringen är av stor betydelse för att Sverige skall klara att upprätthålla farleder, sjösäkerhet samt minimera miljörisker i marin miljö. Sverige har EU:s längsta kust med stora havsområden, särskilt i Östersjön.

För Västra Götaland, som är centrum i det svenska maritima klustret med en stor mängd rederier, företag och arbetstillfällen inom sjöfartsnäringen, är det särskilt angeläget och av strategisk betydelse att åtgärder snabbt vidtas för att svensk sjöfart skall vara konkurrenskraftig.

Utredaren har bland annat haft i uppdrag att överväga åtgärder, utanför skatteområdet, för att stärka den svenska sjöfartens konkurrenskraft. I förhållande till omvärlden har Sverige betydligt högre bemanningskostnader för sjöfarten. I takt med att omgivande länder har sänkt sina kostnader har svenska fartyg överförts till internationella register utanför Sverige.

Situationen beskrivs bl.a. i en aktuell rapport från Statskontoret om sjöfartens kostnader: "I Sverige finns t.ex. ett särskilt sjöfartsstöd till rederier som innebär att stöd lämnas till arbetsgivare för skatt på sjöinkomst, kostnader för arbetsgivaravgifter och allmän löneavgift. Trots detta är kostnaderna för att driva sjöfart enligt svenska bestämmelser och regler högre än i många EU-länder och betydligt högre i jämförelse med flertalet länder utanför EU och EES-området. Under senare år har också en stor

Datum 2011-01-18

Diarienummer RSK 806-2010

andel av de nybyggda fartygen flaggats i andra register än det svenska. Detta är en utveckling som bl.a. bidragit till en åldrande svensk fartygsflotta och allt färre fartyg under svensk flagg sett över en längre tidsperiod.” (Stadig eller flexibel kurs? Om sjöfartspolitik i sex länder. Statskontoret Rapport 2010:17)

I SOU 2010:73 konstateras att bemanningskostnaderna på svenskflaggade fartyg snarast bör sänkas för att svensk sjöfart i internationell trafik ska vara konkurrenskraftig. Enligt utredaren är högre bemanningskostnader ”den mest avgörande konkurrensnackdelen för svenskflaggade fartyg i förhållande till flera näraliggande sjöfartsländer.” Utredaren menar att ”det främsta skälet till de högre bemanningskostnaderna är att andelen lågskostnadsbesättning är lägre på svenska fartyg i jämförelse med fartyg i vissa andra flaggstater”. Utredaren anser att målet bör vara att arbetsmarknadens parter senast den 1 mars 2011 har förhandlat fram nya centrala överenskommelser som sänker bemanningskostnaderna bland annat genom att andelen arbetskraft från lågkostnadsländer kan öka på fartygen.

I utredningen behandlas inte skattefrågor. Det innebär att 2006 års utredning om införande av tonnageskatt inte omfattas av uppdraget. Tonnageskatten uttas i förhållande till fartygens storlek och har införts i samtliga sjöfartsländer i EU utom Sverige. Riksdagspartierna har visat stor enighet kring förslaget om tonnageskatt som skulle innebära en väsentlig utjämning av konkurrensförutsättningarna mellan Sverige och omvärlden. Både arbetsgivare och fack har sedan 2006 drivit på införandet av tonnageskatten, men regeringen har avvisat förslaget.

- Västra Götalandsregionen ställer sig bakom statens ansträngningar att upprätthålla sjöfartskompetens i Sverige, men vi understryker samtidigt att tonnageskatten är det enskilt viktigaste åtgärden för att behålla och utveckla kompetensen och för att utjämna konkurrensförhållandena mellan svensk och utländsk handelssjöfart. Det råder stor enighet i hela sektorn kring införandet av tonnageskatt vilket talar för att förändringen leder till en stabilisering i branschen. Uppslutningen kring tonnageskatten innebär att denna bör kunna införas relativt snabbt för att hejda utflödet av tonnage.

Utredaren föreslår också att en innovationsfond inrättas samt att ett samlat program för forskning och innovationer inom sjöfarten tas fram. Syftet med detta är att långsiktigt förbättra konkurrensvillkoren för svensk sjöfart.

- Västra Götalandsregionen ställa sig bakom dessa förslag som har sin motsvarighet i andra länder. I Västra Götaland finns flera viktiga maritima fou-aktörer som är pådrivande inom teknisk och systemorienterad utveckling av svensk sjöfart. Det statliga stödet till dessa institut har inte stått i proportion till fou-insatsernas betydelse för att utveckla effektiva transporter för svenskt näringsliv.

Datum 2011-01-18

Diarienummer RSK 806-2010

Motivet till Västra Götalandsregionens engagemang i t. ex. Lighthouse har bl.a. varit att de statliga satsningarna i institutet inte varit tillräckliga. Västra Götalandsregionen välkomnar därför inrättandet av en innovationsfond med offentlig och privat finansiering.

I uppdraget har även ingått att beakta möjligheten att införa ett svenskt internationellt fartygsregister (SIS) som ett sätt att sänka bemanningskostnaderna. Bakgrunden är att vissa länder vid sidan av sitt nationella register också har ett internationellt fartygsregister där både egna fartyg och utlandsägda fartyg får registreras. Till sådana register finns ofta knutet olika former av specialregler och särskilda stöd som syftar till att utjämna villkoren för internationellt konkurrensutsatt sjöfart, exempelvis tonnageskatt eller lättnader för bemanningskostnader.

I utredningen har utformningen av ett sådant register belysts. Utredaren förordar dock inte ett sådant register eftersom han menar att det kräver ändringar i arbetsrätten som strider mot internationella konventioner som Sverige ratificerat.

- Utredarens invändning mot ett svenskt internationellt register bör granskas närmare. Tyskland, Nederländerna, Danmark och Norge, som i likhet med Sverige står bakom internationella arbetsrättsliga konventioner, har etablerat register som med mindre variationer har det gemensamt att de är internationella. Det finns därmed flera olika alternativa modeller som förenar internationella register med internationell arbetsrätt.

Regionstyrelsen

Gert-Inge Andersson
Ordförande

Johan Assarsson
Regiondirektör